

Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för Uppsala kommun 2015

Undertecknade, av kommunfullmäktige i Uppsala kommun valda revisorer, har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet för år 2015 och genom de utsedda lekmannarevisorerna verksamheterna i de kommunala bolagen.

Granskningen har utförts enligt kommunallag och god revisionsd i kommunal verksamhet.

Granskningsverksamheten har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat, som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för 2015 års verksamhet", samt i granskningsrapporter avseende de kommunala bolagen från lekmannarevisorerna.

Revisorerna skall utifrån lagstiftningen om god ekonomisk hushållning bedöma om resultatet i bokslutet är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om. Vi bedömer att 2015 års resultat inte är helt förenligt med god ekonomisk hushållning. Områden som är oroande utgörs av en sjunkande soliditet, ett negativt resultat i kommunen om hänsyn tas till jämförelsestörande poster samt nettokostnader som överstiger standardkostnader inom ett antal områden.

I årsredovisningen med beaktande av tilläggsskrivelse redovisas ett positivt balanskravsresultat uppgående till 11 mkr.

Vi har noterat en väsentlig förbättring av redovisningen av måluppfyllelsen för verksamheten och att den för flertalet mål ger möjlighet till att utläsa graden av måluppfyllelse. Ojämnheter i nämndernas underlag gör dock att den samlade bedömningen blir svår att stämma av mot underlaget. Vi ser ett fortsatt behov av att utveckla kommunens styrning av verksamheterna för att få en så effektiv verksamhet som möjligt för medborgarna.

Revisionen har under 2012 - 2015 genomfört särskilda insatser inom området Etik och Korruption. Resultatet av insatserna har visat ett tydligt behov av förbättringar, som skulle minska risken för oegentligheter, inom flera områden.

Vi har tidigare år noterat allvarliga brister i den interna kontrollen i väsentliga processer såsom lönerutin, barnomsorgssystem, behörighetstilldelning och kontroll avseende viktiga IT-system samt rutin för utbetalningar. Vi har noterat att förbättringar gjorts men vår bedömning är att det alltså kvarstår allvarliga brister i den interna kontrollen som snarast måste åtgärdas. I likhet med föregående år anser vi att tidsutdräkten för att åtgärda identifierade svagheter i den interna kontrollen i flera fall är allt för lång. Kommunstyrelsen bör omgående säkerställa att påtalade svagheter åtgärdas.

Vi har också noterat stora brister i exploateringsredovisningen och att det finns stora risker för fel i redovisningen av mark- och exploateringsverksamheten som måste åtgärdas.

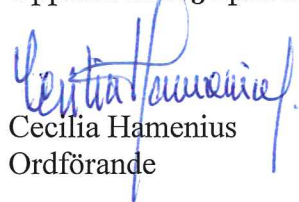
Revisionen har biträttats av PwC. Skrivelse med anledning av årets granskning samt en redogörelse över vår granskningsverksamhet för år 2015 lämnas som bilagor till revisionsberättelsen.

Vi tillstyrker att Kommunfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen för kommunen och för kommunkoncernen.

Ansvarsfrihet

Mot bakgrund av vår samlade bedömning tillstyrker vi att kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för 2015 års verksamhet.

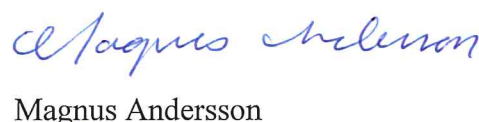
Uppsala den 15 april 2016

Cecilia Hamenius
Ordförande

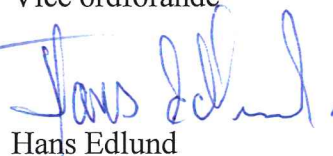
Pradip Datta
Vice ordförande

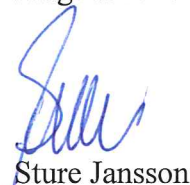
Magnus Andersson

Lise-Lotte Argulander

Hans Edlund

Sture Jansson

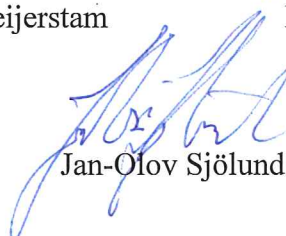
Fredrik Leijerstam

Lars-Olof Lindell

Henry Montgomery

Jan-Olov Sjölund

Gunilla Zetterling

Granskningsrapport

*Eva Blom
Pär Månsson
Helene Westberg*

April 2016

Granskning av års- bokslut och årsredovisning 2015

Uppsala kommun

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.2.	Balanskrav	7
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	7
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	8
3.1.5.	Måluppfyllelse ägardirektiv kommunala bolag	9
3.2.	Rättvisande räkenskaper	9
3.2.1.	Resultaträkning	9
3.2.2.	Balansräkning.....	11
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	13
3.2.4.	Sammanställd redovisning	13
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	13

Bilagor

1. Kommunstyrelsen
2. Gatu- och samhällsmiljönämnden
3. Omsorgsnämnden
4. Räddningsnämnden
5. Överförmyndarnämnden
6. Arbetsmarknadsnämnden
7. Äldrenämnden
8. Styrelsen för vård och omsorg
9. Styrelsen för teknik och service

1. Sammanfattning

Resultatet för 2015 uppgår till 56 mkr för kommunen och -39 mkr för kommun-koncernen. Soliditeten i kommunkoncernen uppgår till 29 % (exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998).

Vi bedömer att 2015 års resultat inte är helt förenligt med god ekonomisk hushållning. Områden som är oroande utgörs av en sjunkande soliditet, ett negativt resultat i kommunen om hänsyn tas till jämförelsestörande poster samt nettokostnader som överstiger standardkostnader inom ett antal områden. Nettokostnadsutvecklingen i kommunen justerat för jämförelsestörande poster har ökat med 3,3 % jämfört med skatter och kommunalekonomisk utjämning som ökat med 3,4 %.

Vi har noterat en väsentlig förbättring av redovisningen av måluppfyllelsen för verksamheten och att den för flertalet mål ger möjlighet till att utläsa graden av måluppfyllelse. Ojämnheter i nämndernas underlag gör dock att den samlade bedömningen blir svår att stämma av mot underlaget. Vi ser ett fortsatt behov av att utveckla kommunens styrning av verksamheterna för att få en så effektiv verksamhet som möjligt för medborgarna.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Vi vill dock lyfta fram att en osäkerhet föreligger avseende redovisningen av exploateringsverksamheten. Vidare så behöver beskrivningen av redovisningsprinciper utvecklas samt informationen vad gäller vissa notupplysningar kompletteras för att överensstämma med gällande rekommendationer.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering. Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med god ekonomisk hushållning.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. Tillräckliga uppgifter lämnas enligt vår bedömning inte om förvaltningens utveckling och resultat i förhållande till fastlagda mål beträffande risk och avkastning.

Under avsnittet "Finansiell analys Uppsala kommun" beskrivs kommunens ekonomiska utveckling i form av kommentarer kring resultat och kapacitet samt risk och kontroll.

I analysen lyfts det fram att Uppsala kommun haft en tillväxt i det reala skatteunderlaget och en relativt gynnsam befolkningsstruktur men trots detta inte haft en ekonomi i balans de senaste åren. Nettokostnaderna överskrider standardkostnaderna inom ett antal verksamhetsområden. Ett annat område som lyfts fram är att verksamheten i Uppsala Stadsteater AB och Uppsala Konsert och Kongress AB lånefinansieras med 100 mnkr per år och detta bidrar till kommunkoncernens ökade skuldsättning. Förhållandet är inte långsiktigt hållbart.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Den totala sjukfrånvaron har ökat något jämfört med föregående år och uppgår till 6,2 % (6,0 % föregående år). I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av tabeller och verbal information samt lönebildning.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av verksamheten inom kommunkoncernen. Under avsnittet finansiell analys redovisas en analys av kommunkoncernens resultat och i ett separat avsnitt beskrivs kommunens bolag, redovisningen omfattar resultat, balansomslutning och soliditet per bolag. Vidare kommenteras investeringar, ägardirektiv samt väsentliga händelser i övrigt.

I likhet med tidigare år så är avsnittet Kommunen som arbetsgivare till stor del inriktat mot kommunens verksamhet. För Uppsala Stadshus AB koncernen lämnas i tabellform uppgift om genomsnittligt antal anställda, andel män och kvinnor samt total sjukfrånvaro.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Investeringsverksamheten är omfattande framförallt inom bolagssektorn. Investeringarna redovisas och kommenteras under flera avsnitt i årsredovisningen. Under avsnittet finansiell analys beskrivs investeringar och självfinansieringsgrad i kommunkoncernen. Kommunkoncernens samlade investeringar uppgår till 2.043 mkr varav 1.626 mkr investeringar i de kommunala bolagen. Självfinansieringsgraden uppgår sammantaget till 42 procent för kommunkoncernen. De budgeterade investeringarna för 2015 var betydligt högre. I det fall den budgeterade investeringsvolymen skulle genomförts hade självfinansieringsgraden sjunkit till 27 procent för kommunkoncernen.

Någon samlad investeringsredovisning finns ej. Vår bedömning är att en samlad investeringsredovisning bör finnas för kommunen och kommunkoncernen med bl a följande innehåll:

- Samlat investerings utfall per nämnd, styrelse och bolag i jämförelse med budget.
- Genomgång och analys av större investeringsprojekt, jämförelse med budget och prognos för slutsumma.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas resultat jämfört med föregående år och prognos redovisas i tabellen nedan. Omorganisationen som har genomförts har inneburit förändringar i nämndernas verksamheter. Resultat 2014 per nämnd och styrelse har därför utelämnats i tabellen nedan.

Resultat per nämnd, mkr	Resultat 2015	Resultat 2014	Prognos 2015	Budget 2015
Kommunstyrelse	37		-6	18
Valnämnden	0		0	0
Utbildningsnämnden	-18		-77	0
Arbetsmarknadsnämnden	2		0	0
Omsorgsnämnden	-32		-30	0
Socialnämnden	-26		-21	0
Äldrenämnden	12		-3	0
Idrotts- och fritidsnämnden	13		11	0
Gatu- och samhällsmiljönämnden	13		17	0
Plan- och byggnadsnämnden	12		9	0
Övriga uppdragsnämnder	-2		0	0
Summa nämnder	9		-100	0
Styrelsen för vård och omsorg	23		-5	0
Styrelsen för teknik och service	29		26	13
Summa produktionsstyrelser	52		22	0
Summa nämnder och styrelser	61		-78	0
Finansförvaltningen	-6		34	32
Summa kommunen	56	-165	-45	62

Kommunen redovisar ett resultat med 56 mkr att jämföra med -165 mkr föregående år. Utbildningsnämnden, Omsorgsnämnden och Socialnämnden redovisar tillsammans ett underskott med 76 mkr.

Utbildningsnämndens underskott är främst hänförligt till gymnasieskolan. Verksamheten har inte anpassats till det sjunkande elevantalet. Inom förskola och skola har antalet barn varit 400 fler än beräknat. Det ökade antalet beror både på tillväxt i Uppsala och på ökningen av asylsökande barn och ungdomar.

Kommunstyrelsen redovisar resultat med 37 mkr. I resultatet ingår realisationsvinster från mark och exploateringsverksamheten med 76 mkr. Kommunstyrelsens verksamhet har utökats under året i och med bildandet av staber som var en del av omorganisationen.

Övriga noteringar från granskningen av resultaträkningen återfinns i rapporterna från granskningen av nämndernas årsbokslut, se bilagor.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

I årsredovisningen med beaktande av tilläggskrivelse redovisas ett positivt balanskravsresultat uppgående till 11 mkr.

Balanskravsresultatet har beräknats enligt följande:

Årets redovisade resultat	56 mkr
Justering för	
Reducering av reavinst	<u>- 45 mkr</u>
Årets balanskravsresultat	11 mkr

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Årets ekonomiska resultat för kommunen 56 mkr uppgår i det närmaste till den budgeterade nivån om 62 mkr. Kommunkoncernens resultat är dock negativt och uppgår till -39 mkr. I likhet med den bedömning som redovisas i årsredovisningen anser vi att ekonomin behöver stärkas i kommunkoncernen.

Vi bedömer att 2015 års resultat inte är helt förenligt med god ekonomisk hushållning. Vidare noteras också att kommunen behöver stärka sitt resultat med hänsyn till kommande planerade investeringar.

3.1.3.1. Finansiella mål

Det finns inga uttalade finansiella mål fastställda. För budgetåret 2015 finns ett resultatmål om 0,6 % (i form av budgeterat resultat i förhållande till skatt och kommunalekonomisk utjämning (KeU)).

Resultatet 2015 uppgår till 56 mkr vilket motsvarar 0,6 % av skatter och KeU.

Självfinansieringsgraden, d v s att skattefinansierade investeringar ska finansieras av egna medel, är ett nyckeltal som följs upp. Målet har tidigare varit att nå en långsiktig självfinansieringsgrad med 75 %. Självfinansieringsgraden 2015 uppgår till 72%.

Soliditeten i kommunkoncernen har sjunkit från 31 % till 29 % exklusive ansvarsförbindelser för pensioner intjänade före 1998. Med denna inräknad uppgår soliditeten till 12 % och är oförändrad jämfört med föregående år. En svag soliditet innebär att kapaciteten för att genomföra planerade investeringar försämras. Det krävs en tydlig strategi och prioritering de närmaste åren i kommunens investeringar för att möta kommunens tillväxt, förändringar i befintliga fastighetsinnehav och övrig utveckling inom kommunen.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Revisionen har under fler år framfört kritik mot processen och redovisningen av måluppfyllelse. Vi noterar en väsentlig förbättring inom detta område 2015 i den samlade årsredovisningen (ytterligare utveckling av mål och indikatorer samt redovisningen av måluppfyllelse ska enligt tidigare beslut ske i samband med Mål & Budget 2016-2018).

Riktlinjerna för uppföljning av målen 2015 har förändrats och innehåller t.ex. krav på motiveringar till de bedömningar nämnden gör. Den samlade bedömningen av måluppfyllelse baseras även på de indikatorer som redovisas i IVE 2015-2018. I årsredovisningen görs flera jämförelser med R8-nätverket för att bedöma hur Uppsala ligger till. Även i bedömningen av måluppfyllelse refereras det ibland till R8-nätverket. I detta jämförelsenätverk ingår förutom Uppsala även Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Västerås och Örebro.

Av de 27 mål som redovisas bedöms fyra vara uppnådda, 16 bedöms ej ha uppnåtts (men utfallet bedöms ligga nära målet), fyra har ej nåtts och tre har ej kunnat mätas eller bedömas.

Av de 28 uppdragen bedöms 11 vara genomförda, 1 har inte genomförts och övriga är påbörjade.

Redogörelsen i årsredovisningen är tydlig med bl a angivelse av signalfärger med riktningspilar, målvärden och indikatorvärden samt kommentarer. Vår bedömning är att redovisningen av måluppfyllens 2015 har förbättrats väsentligt och att den för flertalet mål ger möjlighet till att utläsa graden av måluppfyllelse.

Vi kan också i granskningen av det underliggande materialet se att de enskilda nämndernas uppföljning av målen inte görs på ett enhetligt sätt. Flera nämnder redovisar inte målvärden och värden på indikatorer och det skiljer sig åt mellan hur olika nämnder motiverar sina bedömningar. Ojämnheten i nämndernas underlag gör att den samlade bedömningen som görs i årsredovisningen blir svår att stämma av mot underlaget. Vi noterar också att tidplanen har förbättrats men fortfarande överlämnas nämndens bedömning av måluppfyllelsen till kommunstyrelsen i regel innan den egna nämnden behandlat detta.

Vi ser ett fortsatt behov av att utveckla kommunens styrning av verksamheterna för att få en så effektiv verksamhet som möjligt för medborgarna.

3.1.5. Måluppfyllelse ägardirektiv kommunala bolag

Bedömning och iakttagelser

En betydande del av kommunkoncernens verksamhet bedrivs i de helägda kommunala bolagen. Sedan bolagiseringen av kommunens fastighetsverksamhet finns övervägande del av de materiella anläggningstillgångarna redovisade i bolagssektorn. Årligen fastställer kommunfullmäktige ägardirektiv för de kommunala bolagen. I årsredovisningen sker en redovisning av måluppfyllelsen per bolag. Enligt redovisningen uppfyller samtliga bolag helt eller delvis sina ägardirektiv.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Resultaträkningen redovisar både kommunen och den sammanställda redovisningen.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år.

Resultaträkning mkr	Utfall 2015	Utfall 2014	Budget 2015
Verksamhetens intäkter	2 583	2 314	2 212
Verksamhetens kostnader	-12 157	-11 768	-11 883
Avskrivningar	-249	-232	-210
Verksamhetens nettokostnader	-9 823	-9 686	-9 881
Skatteintäkter	9 001	8 525	9 013
Kommunalekonomisk utjämning	746	904	807
Finansiella intäkter	246	222	276
Finansiella kostnader	-114	-130	-153
Årets resultat	56	-165	62

Vår bedömning är att Uppsala kommun gjort en genomarbetad analys av årets resultat för 2015. Väsentliga förändringar i förhållande till motsvarande period föregående år och avvikelser mot budget har analyserats och förklarats av kommunen i resultatanalysen. Nettokostnadsutvecklingen för nämndernas verksamheter har jämförts med andra kommuner med likartade förutsättningar. Baserat på den granskningen som har utförts bedömer vi att analysen är väl underbyggd.

Nedanstående tabell visar nettokostnader och resultat inklusive respektive exklusive jämförelsestörande poster.

Belopp i mkr	Utfall 2015	Utfall 2014	Budget 2015
Verksamhetens nettokostnader	-9 823	-9 686	-9 881
<i>Poster av engångskaraktär</i>			
Reavinster netto	-43	-2	
Reavinster från mark och exploatering, netto	-76	-4	
Utrangeringar av övriga anläggnings-tillgångar, netto	57	13	
Justering diskonteringsränta pensioner			
Omställningskostnader	43	31	
Sociala avgifter upplupen lön		59	
Avskrivning, kapital, utrangering och drift Ulleråker	33	37	
Aktieutdelning dotterbolag	-59	-15	
Nettopåverkan vid bolagisering av parkeringsverksamheten		15	
Nedskrivning av lån till Stiftelsen Jälla Egendom		8	
Andel vinstmedel Uphall KB	-16		
Återbetalning AFA	-66		
Övrigt	21	2	
Nettokostnader exkl poster av engångskaraktär	-9 929	-9 530	-9 881
Skatteintäkter och KeU	9 747	9 429	9 820
Finansiella poster, netto	132	92	123
Resultat exkl jämförelsestörande poster	-50	-21	62

Nettokostnadsökningarna i kommunens verksamheter har ökat jämfört med föregående år. Under året ökade nettokostnaderna med 3,3 % jämfört med 2,5 % föregående år. Skatteintäkterna och den kommunalekonomiska utjämningen ökade under året med 3,4 % att jämföra med 2,7 % föregående år. Det är fortsatt av vikt att kommunen har kontroll av kostnadsutvecklingen.

3.2.1.1. Registeranalys av löner

Vi har under flera år framfört att brister föreligger i den interna kontrollen i löneprocessen. Då lönekostnader är en stor kostnadspost i resultaträkningen har vi genomfört en registeranalys av dessa kostnader. Analysen omfattade avstämning av transaktioner avseende källskatt och utbetald nettolön mot huvudbok samt mot skattedeclaration. Avstämning av transaktioner mot personalregister. Den omfattar även bl a analyser av avvikande ålder, dubletter av transaktioner, ologiska personnummer, anställda med flera anställningsnummer, höga bruttobelopp, utbetalda styrelsearvoden.

Analysen mynnade ut i följande iakttagelser:

- Mindre avvikelser identifierades vid en jämförelse av källskatt och utbetald nettolön mot huvudbok.
- Avvikande skatter där källskatteprocenten understiger 20 % samt överstiger 60 %.
- Analysen identifierade lönetransaktioner skapade för personer yngre än 16 och äldre än 67 år.
- Analysen identifierade transaktioner som kan utgöra dubletter, där anställningsnummer, löneart och belopp är lika under en löneperiod.
- Analysen har identifierat personer med kvarvarande semesterdagar över 40 dagar

Iakttagelser har följts upp genom ytterligare stickprov samt intervjuer med lönehandläggare. Förklaringar har erhållits till noterade avvikelser varför vår bedömning är att personalkostnaderna har hanterats och redovisats på ett riktigt sätt.

3.2.2. Balansräkning

Balansräkning, mkr	2015-12-31	2014-12-31
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	4 738	4 631
<i>Byggnader och mark</i>	4 325	4 195
<i>Maskiner och inventarier</i>	412	436
Finansiella anläggningstillgångar	9 956	8 640
Summa anläggningstillgångar	14 694	13 272
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager	18	18
Exploateringsfastigheter	-561	-559
Kortfristiga fordringar	2 315	3 164
Kassa och bank	370	316
Summa omsättningstillgångar	2 144	2 939
Summa tillgångar	16 837	16 211
Eget kapital	7 088	7 032
<i>Därav periodens/årets resultat</i>	56	-165
Avsättningar		
Avsättning för pensioner	848	773
Övriga avsättningar	11	11
Summa avsättningar	859	785
Skulder		
Långfristiga skulder	5 394	4 676
Kortfristiga skulder	3 497	3 718
Summa skulder	8 891	8 394
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	16 837	16 211

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital. En osäkerhet föreligger avseende redovisningen av exploateringsverksamheten.

Under året har Kommunen anpassat redovisningen till kravet på komponentavskrivningar av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Någon retroaktiv omräkning av tidigare års siffror har ej skett.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Finansiella anläggningstillgångar

Långfristiga fordringar på dotterbolag har ökat med 1,3 mkr jämfört med föregående år.

Materiella anläggningstillgångar

I posten ingår fastigheter i Ulleråker. En stor andel av dessa fastigheter avser mark som inte skrivs av. Då det inte finns en gällande detaljplan för Ulleråkersområdet som medger exploatering så har förvärvet klassificerats som en anläggningstillgång uppdelad på mark och byggnader.

Under året har modulförskolor sålts till ett kommunalt bolag. I samband med försäljning uttrangerades markanläggningar vid dessa modulförskolor med 56,6 mkr.

Exploateringsfastigheter

I balansräkningen redovisas i likhet med tidigare år en negativ tillgång avseende mark och exploateringsverksamheten. Posten uppgår till -561 mkr. Totalt finns drygt 100 aktiva (icke avslutade) projekt. Det största projektet är Öster om Viktoria som uppgår till -166,7 mkr. Exploateringsutgifter avseende Ulleråker ingår i posten med 24 mkr.

Under året har 20 stycken projekt avslutats vilket medfört realisationsvinster med 76 mkr.

En genomgång av rutiner och processer kring exploateringsverksamheten har genomförts och avrapporterats i separat rapport. Kommunstyrelsen har konstaterat att det finns ett behov av genomgång av enskilda projekt. En sådan genomgång har påbörjats under 2015. Vidare har konstaterats att det finns orealiserade överskott i exploateringsverksamheten, men att tillförlitligheten i de prognoser som lämnats per projekt avseende kvarvarande kostnader och åtaganden har varit bristfällig. Kommunstyrelsen har därför gjort bedömningen att övervärdena inte har kunnat realiseras.

Vi rekommenderar att styrningen av exploateringsprojekten stärks. Det kan medföra såväl behov av ökade resurser som stärkt kompetens hos handläggare. Kvaliteten av den löpande uppföljningen av projekten bör öka och säkerställa att progno-

ser kan upprättas med rimlig säkerhet. Uppföljning och styrning av nya projekt har setts över men avseende de äldre projekten finns behov av en genomlysning så att projekten kan avslutas och redovisning av upparbetat resultat avräknas. Vår samlade bedömning är att den interna kontrollen avseende exploateringsverksamheten bör ses över och stärkas. Vidare är vår bedömning att felaktigheter kan finnas i redovisningen som pågått under många år.

Övriga noteringar från granskning av balansräkningen finns i rapporterna från granskning av nämndernas årsbokslut, se bilagor.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Kassaflödesanalysen omfattar tillräckliga noter och överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Koncernredovisningen är i allt väsentligt korrekt upprättad. Kommunens koncernredovisning upprättas enligt klyvningsmetoden, vilket innebär att bolag och stiftelser läggs in i kommunkoncernens resultat- och balansräkning till så stor del som kommunen äger. Underkoncernen Uppsala Stadshus AB med bolag använder sig av förvärvsmetoden.

Resultatpåverkande elimineringar i den sammanställda redovisningen mkr	2015	2014
Resultat Uppsala kommun	56	-165
Resultat USAB koncernen	59	148
Resultat delägda bolag	1	10
Justering för olika avskrivningsplaner i kommunen och i fastighetsbolagen för bolagiserade fastigheter	-95	-95
Återföring av planerliga avskrivningar på förvärvade övervärden i USAB	15	15
Eliminering av intern reavinst och utdelning	-75	-24
Summa koncernens resultat	-39	-110

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Tilläggsupplysningar inklusive notupplysningar ska lämnas i enlighet med KRL:s krav, RKR:s rekommendationer och god redovisningssed i övrigt.

Uppsala kommun anger under avsnittet redovisningsprinciper att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och de rekommendationer som utgivits av Rådet för kommunal redovisning (RKR). I de fall kommunen avviker från rekommendationerna anges det separat. De avvikelser som angivits är:

- Materiella anläggningstillgångar – RKR 11.4, i beskrivningen är det ottydligt vad som avviker och vilka effekter avvikelsen medför.
- Sammanställd redovisning – RKR 8.2, i beskrivningen är det ottydligt vad som avviker och vilka effekter avvikelsen medför.
- Bestämmelser om löpande bokföring mm – RKR 23, det anges att en utvecklingsmöjlighet finns avseende vissa verifikationsseriers kvalitet i termer av utformning och spårbarhet. Avvikelsens effekter på räkenskaperna anges inte.

Vår bedömning är att beskrivningen av redovisningsprinciper är alltför generell. Vi har även noterat att vissa tilläggsupplysningar saknas. Enligt vår bedömning behöver följande delar kompletteras i beskrivningen av tillämpade redovisningsprinciper alternativt notupplysningar.

- Uppgifter beträffande övriga avsättningar koncernen, bl a en kortfattad beskrivning av förpliktelsens karaktär. (RKR 10.2).
- Principer för fastställande av nyttjandeperiod och vilka nyttjandeperioder som valts för respektive tillgångsslag, i årsredovisningens beskrivning anges endast att avskrivningstiden är satt från 3 till 50 år. Vi anser att en tydligare redovisning bör ske. (RKR 11:4)
- Upplysningar beträffande redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Vi saknar en sammanfattande beskrivning av hantering väsentliga risker förknippade med finansiella tillgångar och finansiella skulder, exempelvis beskrivning av ränterisk, valutarisk, kreditrisk, genomsnittlig räntebindningstid etc. Detta kan ske genom beskrivning av vilka styrdokument som gäller för området. (RKR 20)

Granskningsrapport

Helene Westberg
Mars 2016

Granskning av årsbokslut 2015

Räddningsnämnden
Uppsala kommun

1 Inledning

Vår granskning av Räddningsnämnden är en del av granskningen av kommunens årsredovisning. Räddningsnämndens analys av verksamheten består av årets utfall i jämförelse med föregående år samt budget och prognos för året. Analysen innehåller information om händelser av betydelse för såväl resultatutfall som för verksamhetsutveckling samt analys per verksamhetsområde.

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner.

I nämndens balansräkning har vi valt att fokusera på materiella anläggningstillgångar där vi ser största risken för materiella felaktigheter. Nämndens resultaträkning har granskats analytiskt där avstämning mot föregående år, budget och prognos har skett. Väsentliga avvikelser har följts upp genom intervju med företrädare för nämnden. Vår bedömning är att rutinerna är ändamålsenliga. Resultaträkningen har även granskats i den genomgång och testning av den interna kontrollen i väsentliga processer såsom löne- och inköps/leverantörfakturahanteringen som har rapporterats separat.

2 Granskningsresultat

2.1 Resultatanalys

I nedanstående tabell redovisas resultatutfall för 2015 jämfört med utfall 2014 samt budget och prognos för helåret.

Resultaträkning mkr	Resultat 2015	Resultat 2014	Budget 2015	Prognos 2015
Verksamhetens intäkter	198,9	195,4	199,1	198,8
<i>varav internt</i>	<i>136,7</i>	<i>137,0</i>	<i>136,7</i>	<i>136,7</i>
Kostnader				
Köp av verksamhet	-10,0	-9,0	-10,5	-10,4
Personalkostnader	-117,0	-113,9	-114,1	-117,3
Lokalkostnader	-33,9	-33,9	-35,3	-33,9
Övriga kostnader (inkl avskr)	-35,1	-34,6	-37,7	-35,6
Summa kostnader	-196,0	-191,4	-197,6	-197,2
Verksamhetens nettokostnader	2,9	4,0	1,5	1,6
Finansnetto	-1,1	-1,2	-1,5	-1,2
Nettoresultat	1,8	2,8	0,0	0,4

Periodens resultat uppgår till 1,8 mkr, vilket är 1,4 mkr bättre än augustiprognozen. Personalkostnaderna har ökat jämfört med föregående år och är 2,9 mkr högre än budgeterat. Ökningen jämfört med föregående år förklaras av den avtalsenliga ökningen med 2,9 %. I budgeten ingick vissa kostnadsbesparingar som inte fullt ut fick genomslag under året.

Nämnden har gjort investeringar för 20,2 mkr under året mot budgeterade 25,7 mkr. De lägre investeringarna har medfört lägre avskrivningar och räntekostnader med 1,5 mkr jämfört med budget.

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner. Vi har i vår granskning inte noterat något som tyder på att felaktigheter i fördelningen av resultatet.

I nedanstående tabell redovisas utfall 2015 för respektive kommun i jämförelse 2014.

Belopp i mkr Kommun	Utfall 2015	Utfall 2014
Uppsala	1,8	2,8
Tierp	0,29	0,44
Östhammar	0,30	0,46

I samband med bokslutsarbetet noterades att semesterlöneskulden var lägre än förväntat. Semesterlöneskulden hanteras centralt av staben för ekonomi och en fråga ställdes dit. Efter stängning av bokslutet har det konstaterats att semesterlöneskuld förändringen har bokförts på fel år. Kostnaden för 2015 är för låg med 0,6 mkr. Någon korrigering av bokslutet kommer inte att ske men har tagits upp som ett särskilt ärende i nämnden för att informera samtliga kommuner. I nedanstående tabell redovisas korrigerat resultat när den rätta semesterlöneskuld förändringen är beaktad.

Belopp i mkr Kommun	Korrigerat resultat 2015	Utfall 2015	Utfall 2014
Uppsala	1,4	1,8	2,8
Tierp	0,21	0,29	0,44
Östhammar	0,22	0,30	0,46

2.2 Balansräkning

I nedanstående tabell redovisas utgående balanser 2015-12-31 jämfört med 2014-12-31.

Belopp i mkr	2015-12-31	2014-12-31
Tillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	64,4	54,3
Kundfordringar	3,8	1,8
Fordran annan enhet	12,6	15,6
Kortfristiga fordringar	3,7	1,0
Summa tillgångar	84,5	72,6
Eget kapital och skulder		
Årets resultat	1,8	2,8
Summa eget kapital	1,8	2,8
Långfristiga skulder	64,4	54,3
Leverantörsskulder	14,5	10,3
Övriga skulder	3,8	5,2
Summa skulder	82,7	69,8
Summa eget kapital och skulder	84,5	72,6

Vi har vid vår granskning av balansräkningen inte funnit några väsentliga fel. Materiella anläggningstillgångar har stämts av mot ajoudfört anläggningsregister och bedöms vara korrekt redovisade och värderade.

2.3 Sammanfattande bedömning

Det är vår bedömning att balans- och resultaträkning ger en rättvisande bild av nämndens ekonomiska ställning samt att bokslutsdokumentationen håller en tillfredsställande standard. Vi bedömer också att nämndens resultatanalys är tillfredsställande ur ett finansiellt perspektiv.